

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра громадського здоров'я з лікарсько-трудовою експертизою

«УЗГОДЖЕНО»

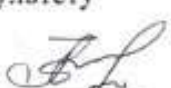
Гарант освітньо-професійної
програми «Фармація»

_____ Руслан ЛУЦЕНКО

31.08 20 22 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради міжнародного
факультету

_____ Лілія БУРЯ

Протокол від 31.08 2022 № 1

СИЛАБУС

Організація та економіка фармації

Обов'язковий компонент

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
спеціальність	226 «Фармація, промислова фармація»
кваліфікація освіти	Бакалавр фармації
форма навчання	денна
Курс та семестр вивчення навчальної дисципліни	Курс – I, II Семестр – 2,3

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри громадського здоров'я
з лікарсько-трудовою експертизою

Зав. кафедри Ірина ГОЛОВАНОВА

Протокол від 1 26.08 20 22 р. № 1

Полтава – 2022

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача	<i>Харченко Наталія Вікторівна, доцент кафедри, д.е.н.</i>
Профайл викладача	https://soc-med.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	+38-050-619-11-87
E-mail	nvkharchenko1963@gmail.com
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://soc-med.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Дисципліна складається з одного модуля, який складається з 7 кредитів ЄКТС

Кількість кредитів / годин – 7 /210, із них:

Лекції (год.) – 12

Практичні(год.) – 100

Дистанційні (год.) –

Самостійна робота (год). – 98

Вид контролю - екзамен

Ознаки навчальної дисципліни

Характер дисципліни ОК 21. циклу професійної підготовки

Політика навчальної дисципліни

Вивчення освітньої компоненти передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії має бути дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.

Під час виконання письмових тестових завдань не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими оригінальними.

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації (наприклад, окрім випадків дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття);
- списування під час контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку кафедри, бути толерантними, доброзичливим и та виваженими у спілкуванні з аспірантами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;

Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх заняттях: лекційних, практичних, ПМК є обов'язковим з метою адекватного поточного та підсумкового оцінювання знань.

Політика дедлайну та відпрацювання здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з Регламентом електронного відпрацювання студентами пропущених занять і незадовільних оцінок, що затвержені у навчальному закладі;
- роботи, які здає здобувач вищої освіти з порушенням терміну без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від максимальної, наприклад, практичні навички);
- перескладання Екзамену з метою підвищення оцінки не допускається, окрім ситуацій невиконання програми дисципліни або неявки на підсумковий контроль.

Викладання на кафедрі відбувається відповідно до норм чинного законодавства України та нормативних документів ПДМУ з якими можна ознайомитися за посиланням: <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenty>

Звертаємо увагу !!! При вивченні окремих модулів дисципліни вітається залучення здобувачів освіти до неформальної освіти у вигляді участі у вебінарах,

конференція, семінарах за тематиками дисципліни. Отримані сертифікати є підґрунтям для перезарахування тем дисципліни з отриманням відповідної оцінки.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

«Організація та економіка фармації» це програма потребує від фахівців фармації високого рівня організаційно-економічних знань, зокрема володіння новими методами здійснення господарської діяльності, розуміння соціально-економічних процесів на макро- та мікроекономічних рівнях, впровадження ефективних механізмів забезпечення доступності фармацевтичної допомоги населенню, володіння сучасними комп'ютерними технологіями.

Основною метою професійної діяльності фармацевта закріпити, розширити та поглибити теоретичні знання й практичні вміння, сформувані у майбутніх фахівців професійно важливі вміння та навички з організації виробничої, адміністративної, торговельно-фінансової діяльності аптек, а також оволодіти сучасними принципами фармацевтичного підприємництва, фармацевтичної етики та деонтології.

Фармаекономіка – сучасна інтегральна наука та освітянська дисципліна, яка об'єднує знання економіки та фармації з іншими галузями знань – медициною, управлінням та менеджментом, маркетингом, соціологією, психологією, математикою та іншими, а також досліджує вплив різних факторів на рівень фармацевтичної допомоги населенню та стан фармацевтичної галузі в цілому. Це наука, що оперує економічними та фінансовими категоріями, які формуються у процесі пошуку, відкриття, створення, розробки, виробництва та реалізації лікарських препаратів.

Предметом вивчення нормативної дисципліни є організаційні та економічні аспекти фармацевтичної діяльності.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни «Організація та економіка фармації» базуються на загальних знаннях з таких навчальних дисциплін як «Технологія ліків», «Інформаційні технології у фармації».

Постреквізити

Дисципліна закладає основи вивчення студентами фармацевтичного менеджменту та маркетингу, фармацевтичного та медичного товарознавства, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами на формування умінь застосовувати знання з організації та економіки фармації у процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Дисципліна «Організація та економіка фармації» закладає основи для проходження передатестаційної практики та застосування знань та практичних навичок у професійній діяльності.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Організація та економіка фармації» є формування у студентів системи знань щодо організаційно-економічних аспектів фармацевтичної діяльності у сучасних умовах, а також формування професійно-важливих навичок щодо забезпечення доступності фармацевтичної допомоги населенню.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є: сприяння формуванню професійно необхідних знань, умінь та навичок відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики; забезпечення теоретичної бази для подальшого вивчення інших фармацевтичних та економічних дисциплін навчального плану; створення бази, яка визначає професійну компетентність та загальну ерудицію провізорів.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі фармації та промислової фармації або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів фармацевтики і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.</p> <p>ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 04. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 05. Виявляти та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 07. Здатність до вибору стратегії спілкування та командної роботи.</p> <p>ЗК 09. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вчитися і бути сучасно навченим.</p> <p>ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)	<p>ФК 01. Здатність використовувати у професійній діяльності нормативно-правову базу України та рекомендації належних фармацевтичних практик.</p> <p>ФК 03. Здатність застосовувати на практиці фундаментальні принципи фармацевтичної етики та деонтології, розуміти соціальні наслідки професійної діяльності, що засновані на моральних зобов'язаннях та цінностях, етичних нормах поведінки відповідно до Етичного кодексу фармацевтичних працівників України.</p> <p>ФК 07. Здатність поглиблювати когнітивні та практичні уміння (навички майстерності та інноваційності на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання).</p> <p>ФК 08. Здатність забезпечувати належне зберігання лікарських засобів, виробів медичного призначення та інших товарів аптечного асортименту</p>

	<p>відповідно до їх фізико-хімічних властивостей та правил Належної практики зберігання (GSP) у закладах охорони здоров'я.</p> <p>ФК 10. Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків та зборів, формувати ціни на лікарські засоби та виробити медичного призначення відповідно до чинного законодавства України, здійснювати товарознавчий аналіз, адміністративне діловодство, документування та управління якістю згідно нормативно-правових актів України.</p> <p>ФК 11. Здатність проводити аналіз соціально-економічних процесів у фармації, форм, методів і функцій системи фармацевтичного забезпечення населення та її складових у світовій практиці, показників потреби, ефективності та доступності фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів.</p> <p>ФК 12. Здатність здійснювати загальне та маркетингове управління асортиментною, товарно-інноваційною, ціною, збутовою та комунікативною політиками суб'єктів фармацевтичного ринку на основі результатів маркетингових досліджень та з урахуванням ринкових процесів на національному і міжнародному ринках.</p> <p>ФК 13. Здатність застосовувати підходи менеджменту у професійній діяльності аптечних, оптово-посередницьких, виробничих підприємств та інших фармацевтичних організацій відповідно до принципів Належної практики фармацевтичної освіти та Глобальної рамки FIP, демонструвати навички лідерства.</p> <p>ФК 14. Здатність здійснювати виробничу діяльність аптек щодо виготовлення лікарських препаратів у різних лікарських формах за рецептами лікарів та замовленнями лікувально-профілактичних закладів, включаючи обґрунтування технології та вибір допоміжних матеріалів відповідно до правил Належної аптечної практики (GPP).</p> <p>ФК 15. Здатність брати участь в управлінні складною технологією або професійною діяльністю в виробництві лікарських засобів в умовах фармацевтичних підприємств згідно з вимогами Належної виробничої практики (GMP).</p> <p>ФК 17. Здатність здійснювати контроль якості лікарських засобів та лікарської рослинної сировини в аптеках та лабораторіях фармацевтичних підприємств у відповідності з вимогами Державної фармакопеї України та належних практик, визначати способи відбору проб для контролю лікарських засобів відповідно до діючих вимог, запобігати розповсюдженню фальсифікованих лікарських засобів.</p>
--	---

Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна:

ПРН 02. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності; використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для рішення типових та складних спеціалізованих завдань професійної діяльності.

ПРН 04. Позиціонувати свою професійну діяльність та особистісні якості на фармацевтичному ринку праці; формулювати цілі власної діяльності з урахуванням суспільних і виробничих інтересів.

ПРН 07. Здійснювати професійну діяльність, використовуючи інформаційні технології, «Інформаційні бази даних», системи навігації, Інтернет-ресурси, програмні засоби та інші інформаційно-комунікаційні технології.

ПРН 09. Використовувати методи оцінювання показників якості діяльності; виявляти резерви підвищення ефективності праці.

ПРН 11. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових

актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

ПРН 14. Здійснювати комплекс заходів щодо забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами й іншими товарами аптечного асортименту.

ПРН 17. Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості ліків.

ПРН 18. Здійснювати господарський облік в аптечних закладах, адміністративне діловодство. Здійснювати процеси товарознавчого аналізу, забезпечувати вхідний контроль якості лікарських засобів та документувати їх результати.

ПРН 19. Формувати усі види цін (оптово-відпускні, закупівельні та роздрібні) на лікарські засоби, вироби медичного призначення та інші товари аптечного асортименту.

ПРН 20. Застосовувати підходи менеджменту у професійній діяльності аптечних, оптово-посередницьких, виробничих підприємств відповідно до принципів Належної практики фармацевтичної освіти та демонструвати навички лідерства.

ПРН 21. Обирати раціональну технологію, виготовляти лікарські засоби у різних лікарських формах за рецептами лікарів і замовленнями лікувальних закладів, оформлювати їх до відпуску, згідно належної аптечної практики (GPP). Виконувати різні технологічні операції.

Результати навчання для дисципліни:

Після вивчення дисципліни студенти повинні **знати**:

- основні етапи розвитку історії розвитку фармації;
- принципи фармацевтичної етики та деонтології;
- основні нормативні документи з питань охорони здоров'я, функціонування аптечних (фармацевтичних) підприємств різних форм власності і господарювання;
- організацію діяльності аптечних закладів;
- порядок постачання аптечних установ;
- особливості забезпечення населення лікарськими засобами в сучасних умовах;
- правила виписування та порядок приймання рецептів;
- правила відпуску лікарських засобів з аптек;
- порядок здійснення контролю якості лікарських засобів в Україні;
- основні принципи організації системи фармацевтичної інформації;
- основні поняття фармако-економіки;
- порядок здійснення внутрішньогосподарського обліку та звітності;
- порядок проведення інвентаризації;
- порядок нарахування заробітної плати;
- сутність основних економічних показників торгівельної діяльності аптеки.

Студенти повинні **вміти**:

- користуватися нормативною, довідковою, навчальною та науковою літературою для вирішення професійних задач;
- використовувати фармацевтичну інформацію в професійній діяльності;
- організовувати свою роботу на посадах, які можуть займати фармацевти в аптеках;
- здійснювати відпуск лікарських засобів населенню, лікувально-профілактичним та іншим закладам;
- дотримуватися норм фармацевтичної етики та деонтології під час виконання своїх посадових обов'язків;
- здійснювати приймання рецептів;
- контролювати якість лікарських засобів під час їх приймання, зберігання, виготовлення та відпуску;
- здійснювати відпуск лікарських засобів по рецептам та без рецептурний відпуск;
- здійснювати облік рецептури;
- організовувати свою роботу на посадах, які можуть займати фармацевти на аптечних складах (оптових фармацевтичних фірмах);
- вести облік робочого часу;

- вести внутрішньогосподарського облік операцій, пов'язаний з рухом товарно-матеріальних цінностей в аптечних закладах;
- проводити касові операції з застосуванням РРО;
- складати звітність структурних підрозділів аптеки та товарного звіту аптеки;
- проводити інвентаризацію товарно-матеріальних цінностей та відображати її результати в обліковій документації;
- аналізувати основні показники торговельно-фінансової діяльності аптек.

Студенти мають бути **поінформовані** про:

- перспективи розвитку фармацевтичної галузі;
- сучасні досягнення фармацевтичної освіти і науки;
- діюче законодавство, що стосується питань діяльності фармацевтичних закладів;
- питання етики та деонтології;
- відповідальність за порушення законодавчих норм, що регламентують фармацевтичну діяльність.

Програма дисципліни

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин, з них				
	всього годин	аудиторних		Дистанційних	Самостійних
		лекцій	практичних		
1.Цілі громадського здоров'я та концепція основних лікарських засобів. Доступ до медичної допомоги, включно з основними ліками, є фундаментальним правом людини. Національна лікарська політика (NMP) забезпечує міцну основу для управління фармацевтичним постачанням. Рациональне використання ліків. Структура управління.	4		2	-	2
2.Інтелектуальна власність і доступ до ліків. Світовий фармацевтичний ринок. Роль патентів у фармацевтичному секторі. Угода з торгових аспектів прав інтелектуальної власності.	4		2	-	2
3.Національна лікарська політика. Етапи розробки НЛП: Організація процесу, Виявлення та аналіз проблем, Постанова цілей і завдань, Розробка політики, Шукати широку згоду щодо політики, Отримання офіційного схвалення політики, Запуск політики.	8		4	-	4
4.Зміна ролі традиційної та додаткової медицини в галузі охорони здоров'я. Визначення традиційної та додаткової медицини. Ризики, пов'язані з лікарськими травами. Проблеми традиційної, додаткової та альтернативної медицини.	4		2	-	2
5.Фармацевтичне законодавство та регулювання. Ліцензування, перевірка та контроль якості. Фармаконагляд. Етапи розвитку системи реєстрації лікарських засобів.	4		2	-	2
6.Політика фармацевтичного виробництва. Рівні та типи місцевого виробництва: первинний, вторинний і третинний.	8		4	-	4
7.Стратегії фармацевтичного забезпечення. Постачання ліків і витратних матеріалів	10	2	4	-	4

державним і неурядовим службам охорони здоров'я: Центральні медичні склади (СМС), Автономна агенція з постачання, Система прямої доставки, Система первинного дистриб'ютора (або основного постачальника), Переважно приватне постачання.					
8. <i>Фармацевтична цінова політика.</i> Теорія визначення ціни, попит і пропозиція, еластичність цін. Економічна характеристика лікарських засобів. Запатентовані ліки, ліки-генерики. Ланцюжок поставок лікарських препаратів. Вплив глобалізації на фармацевтичні ціни.	10	2	4	-	4
9. <i>Економіка для фармацевтичного менеджменту</i> Деякі основні економічні поняття: дефіцит, альтернативні витрати, граничні вигоди та витрати, а також стимули. Методи економічного аналізу: Аналіз мінімізації витрат, Аналіз економічної ефективності, Аналіз витрат і корисності (CUA), Аналіз витрат і вигод (CBA).	10	2	4	-	4
10. <i>Стратегії фінансування фармацевтичної галузі</i> Механізми фінансування основних лікарських засобів: Державне фінансування (державні бюджети), Програма «Доступні ліки», Плата користувача, Медичне страхування (схеми передоплати здоров'я), Добровільне та інше місцеве фінансування Донорське фінансування, Позики на розвиток.	10	2	4	-	4
11. <i>Фармацевтичні пільги в програмах страхування.</i> Соціальне або державне медичне страхування. Приватне медичне страхування. Медичне страхування на основі громад. Медичніощадні рахунки.	8		4	-	4
12. <i>Оборотні фонди ліків і плата за використання.</i> Цикл оборотного фонду ліків. Причини створення оборотного фонду ліків. Етапи планування та впровадження оборотного фонду ліків.	4		2	-	2
13. <i>Глобальне та донорське фінансування.</i> Роль донорів у розвитку. Способи донорського фінансування. Джерела міжнародної допомоги для охорони здоров'я. Типи запропонованої допомоги.	4		2	-	2
14. <i>Фармацевтичні пожертви.</i> Проблеми з фармацевтичними жертвами. Реалізація політики жертвувань фармацевтичних препаратів.	4		2	-	2
15. <i>Управління вибором ліків.</i> Практичні наслідки концепції основних лікарських засобів. Критерії ВООЗ для вибору основних лікарських засобів. Формулярний список. Формулярний посібник. Формулярна система.	8		4	-	4
16. <i>Інструкції з лікування та формуляри.</i> Рекомендації щодо лікування. Формулярний посібник.	4		2	-	2
17. <i>Управління закупівлями.</i> Методи закупівель:	10	2	4	-	4

відкритий тендер, тендер з обмеженим доступом, конкурентні переговори та прямі закупівлі. Цикл закупівель. Закупівлі можуть здійснюватись: щорічно, планово або постійно. Аналіз VEN (життєво важливі, незамінні, несуттєві). Аналіз терапевтичних категорій. Аналіз ABC.					
18.Гарантія якості фармацевтичних препаратів. Структура забезпечення якості. Структура забезпечення якості. Детермінанти фармацевтичної якості. Визначення ВООЗ щодо підроблених ліків. Практичні підходи до забезпечення якості. Отримання якісних лікарських засобів. Підтримка фармацевтичної якості. Контроль фармацевтичної якості.	8		4		4
19.Кількісна оцінка фармацевтичних потреб. Чотири загальні методи: Спосіб споживання Морбідний (захворюваності) метод. Метод споживання проксі. Прогноз бюджетних потреб на рівні обслуговування.	10	2	4	-	4
20.Управління тендерним процесом. Основною функцією заготівельної служби є отримання необхідних товарів у потрібний час Офіційний тендерний процес включає відбір ліків, кількісне визначення, підготовку тендерної документації та контрактів, повідомлення та запрошення до участі в торгах, офіційне розкриття тендерних пропозицій, зіставлення пропозицій, ухвалення рішення та вибір постачальника, укладення контракту, моніторинг ефективності постачальників і клієнтів, а також забезпечення виконання контракту умовам, якщо це необхідно.	8		4	-	4
21.Управління розподілом. Цикл розподілу. Система розподілу складається з чотирьох основних елементів: Тип системи, Інформаційна система, Зберігання, Доставка. Етапи планування системи розподілу.	4		2	-	2
22.Управління запасами. Ключовими питаннями в управлінні запасами є рівень обслуговування та безпечні запаси. Ручні записи запасів включають: вертикальні картотеки, система «Kardex», картки бункерів, система бухгалтерської книги. Стандартні показники ефективності управління запасами: чистий обсяг продажів до запасів (також званий оборотом запасів), зменшення запасів, коефіцієнт витрат, рівень обслуговування, середня вартість зберігання запасів, додаткова вартість замовлення. Запас необхідно зберігати з кількох причин: щоб забезпечити доступність, щоб підтримувати довіру до системи: щоб зменшити собівартість одиниці ліків, щоб уникнути витрат, пов'язаних із дефіцитом, щоб мінімізувати витрати на замовлення, Для мінімізації транспортних витрат, Для врахування коливань попиту.	8		4	-	4
23. Імпорт і портове очищення. Управління	4		2	-	2

імпортом. Використання клірингово-експедиторської служби. Використання системи моніторингу діяльності.					
24. <i>Управління транспортом.</i> Детермінанти транспортної системи: транспортні засоби та їх експлуатація та управління. Планування внутрішньовиробничих транспортних систем. Придбання та утилізація транспортних засобів. Використання транспортного засобу.	4		2	-	2
25. <i>Комплект управління системою.</i> Комплекти для екстрених ситуацій. Міжвідомчий набір для невідкладної допомоги. Ліки екстреної допомоги після землетрусу. Використання комплектів як стратегії розподілу. Використання системи комплектів як стратегії розповсюдження. Використання наборів пацієнтів для покращення лікування та використання ліків від туберкульозу.	4		2	-	2
26. <i>Управління раціональним використанням ліків</i> Раціональне і нераціональне використання ліків Стратегії боротьби з нераціональним використанням. Визначення раціонального використання ліків. Приклади нераціонального використання ліків. Побічний вплив нераціонального застосування лікарських засобів. Чинники нераціонального використання лікарських засобів на різних рівнях системи охорони здоров'я. Стратегії покращення використання ліків. Розробка стратегії.	4		2	-	2
27. <i>Розслідування використання ліків</i> Використовують два методи: кількісні і якісні методи. Виявлення та усунення проблеми використання ліків: огляд процесу: Вивчити: Виміряйте існуючу практику, Діагностувати: Визначте проблеми та причини, Розглядати: Розробіть та впровадьте втручання, Слідувати: Вимірюйте результати. Інформація про випадки використання.	4		2	-	2
28. <i>Сприяння раціональному призначенню препаратів.</i> Кінцеві цілі вивчення практики використання ліків. Освітні стратегії. Управлінські стратегії. Економічні стратегії. Регуляторні стратегії. Основні стратегії сприяння раціональному використанню лікарських засобів.	4		2	-	2
29. <i>Забезпечення належної практики видачі</i> Відпуск ліків. Основа для належної практики. Контроль співробітників. Раціональне використання ліків. Особиста гігієна співробітників, підтримання чистоти навколишнього середовища. FIFO, FEFO. Аптечний персонал. Існує три визнані кадри аптечного персоналу: фармацевти, аптечні техніки (також їх називають технологами) і допоміжний персонал.	8		4	-	4
30. <i>Участь та ініціативи на рівні громади.</i> Участь	4		2	-	2

спільноти: Внески, Консультації, Управління. Повноваження груп захисту інтересів і громадських організацій. Участь громади та ініціативи щодо покращення фармацевтичного менеджменту. Пропаганда профілактичної охорони здоров'я. Пропаганда правильного використання ліків. Організація та лідерство громади. Спільний моніторинг.					
31.Ініціативи продавців наркотиків. Посилення ролі роздрібних аптечних закладів. Удосконалення аптечних пунктів шляхом комплексного підходу. Акредитація та франчайзинг. Вдосконалення роздрібної торгівлі аптеками. Маркетинг і комунікації.	4		2	-	2
32.Заохочення споживачів до використання належних ліків. Детермінанти прихильності: соціальні та економічні фактори, фактори, пов'язані з пацієнтом, фактори, пов'язані з командою охорони здоров'я та системою, фактори, пов'язані з терапією, фактори, пов'язані зі станом.	4		2	-	2
33.Інформація про медицину та лікування. Види лікарської інформації: первинна, вторинна або третинна. Кокранівська співпраця. Створення інформаційного центру медицини та терапії. Управління медичним інформаційним центром.	8		4	-	2
34.Фармаконагляд. Три сфери фармаконагляду включають: Якість продукції; Побічні реакції на ліки; Лікарські помилки. Побічні реакції на ліки. Лікарські помилки. Фармаконагляд і структура фармацевтичного менеджменту. Ролі та обов'язки партнерів у фармаконагляді.	8		4	-	4
Всього	210	12	100	-	98

Індивідуальні завдання

1. Скласти бізнес-план аптеки.
2. Презентація бізнес-плану
3. Визначення ефективності бізнес-плану

! Тематика індивідуального завдання узгоджується з викладачем під час контактних або синхронних дистанційних годин. Виконуються письмово або у форматі PowerPoint (за згодою). Письмові роботи здаються викладачеві в охайному вигляді.

Перелік питань до екзамену

Стратегії фармацевтичного забезпечення

Зміцнення систем охорони здоров'я, децентралізація та управління фармацевтичним постачанням

Фармацевтична цінова політика

Економіка для фармацевтичного менеджменту

Концепції ефективності фармакоекономічного аналізу

Стратегії фінансування фармацевтичної галузі

Управління закупівлями

Організація та управління функціями закупівель і розподілу

Кількісна оцінка фармацевтичних потреб

Управління тендерним процесом
Інформаційна система закупівель
Управління запасами
Комплект управління системою
Впровадження програми комплекту, переваги і недоліки
Управління раціональним використанням ліків
Розслідування використання ліків
Визначення проблем і розробка втручань з даними про використання ліків
Сприяння раціональному призначенню препаратів
Забезпечення належної практики видачі
Аптечний персонал

Форма підсумкового контролю успішності навчання - екзамен

При оцінюванні засвоєння кожної теми виставляється оцінка за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з використанням розроблених з урахуванням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти для дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичними вказівками для вивчення тем. Використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>).

Конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимальний бал поточної успішності – 120 балів) – конвертація сумарної оцінки поточної успішності – проводиться лише після поточного заняття, що передує екзамену. Конвертація проводиться за наступним алгоритмом (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>):

– підраховується середня оцінка студента за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до даного модуля (з точністю до сотих балу);

– для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль середню оцінку отриману за традиційною 4-бальною шкалою треба помножити на коефіцієнт 24. Винятком є випадок, коли середня за традиційною 4-бальною шкалою оцінка складає 2 бали. У цьому разі студент отримує 0 балів за багатобальною шкалою;

– середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі, а не на фактично відвідану студентом.

Мінімальна конвертована сума балів поточної успішності для модуля дисципліни складає 72 бали.

Відпрацювання незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти відбувається на кафедрі, кількість спроб відпрацювання незадовільної оцінки не обмежена. Відпрацювання незадовільних оцінок розпочинається за два тижні до закінчення семестру і проводиться у випадку, якщо в здобувача освіти середній бал менше 3,0.

Форма проведення екзамену є стандартизованою та включає контроль теоретичної та практичної підготовки. Здобувачам освіти пропонується надати відповідь на 2 теоретичних запитання та вирішити ситуаційну задачу.

Здобувачі вищої освіти які під час вивчення освітньої компоненти середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання екзамену і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>).

Методи навчання

- вербальні (лекція, відео лекція, пояснення, розповідь, бесіда);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (вирішення ситуаційних задач, складання плану та програми епідеміологічного дослідження, складання плану профілактичних програм).
- активні методи (мозковий штурм, кейс-метод, ситуаційний аналіз)

Методи контролю

Усний контроль, письмовий, тестовий контроль, перевірка вирішення ситуаційних завдань, а також методи самоконтролю і самооцінки.

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма
2. Силабус дисципліни
3. Тестові питання до тем практичних занять
4. Перелік питань до підсумкового модульного контролю
5. Задачі для поточного та підсумкового контролю знань
6. Перелік завдань для самостійної роботи
7. Лекції кафедри з мультимедійним забезпеченням.

Рекомендована література

Базова

1. Організація та економіка фармації. Ч. 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення: нац. підруч. з для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, В.М. Назаркіна, Г.Л. Панфілова та ін. ; за ред. А.С. Немченко [Електронний ресурс]. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2017. – 327с.

2. Організація та економіка фармації. Ч. 2. Організація фармацевтичного забезпечення населення: нац. підруч. з для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, В.М. Назаркіна, Г.Л. Панфілова та ін. ; за ред. А.С. Немченко [Електронний ресурс]. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2017. – 327с.

3. Організація та економіка фармації: навчально-методичний посібник / Н.М. Косяченко, В.П. Горкуша, В.В. Кобрин, Н.П. Завадська. 2-е вид. К.: Медицина, 2021. 224с.

4. Managing Access to Medicines and Health Technologies. 2012 Website: <http://www.msh.org/resource-center/ebookstore/copyright.cfm>.

Додаткова

1. Майєр Джеральд М. Міжнародне середовище бізнесу: Конкуренція та регулювання у глобальній економіці / Джеральд М. Майєр, Данієла Л. Олесневич; автор укр. матеріалу, змін і доп. Д. Олесневич; переклади з англ.: Д. Олесневич та ін. - К.: Либідь, 2002. - 703 с.

2. Голяченко О.М. Соціальна медицина, організація та економіка охорони здоров'я: підручник для ВНЗ / О.М. Голяченко. – Тернопіль; К.; Вінниця: [6 в], 1997. – 328 с.

Інформаційні ресурси:

1. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pidruchniki.ws>.
3. Всесвітня організація охорони здоров'я www.who.int
4. Европейская база даних «Здоровье для всех» www.euro.who.int/ru/home
5. Кохрейнівський центр доказової медицини www.cebm.net
6. Кохрейнівська бібліотека www.cochrane.org
7. Національна медична бібліотека США – MEDLINE www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
8. Канадський центр доказів в охороні здоров'я www.cche.net
9. Центр контролю та профілактики захворювань www.cdc.gov
10. Центр громадського здоров'я МОЗ України www.phc.org.ua
11. Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»: <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>
12. Київський міжнародний інститут соціології <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=768&page>

Розробники: д.е.н., доцент Харченко Н.В.